

6- Amma mevt, nimet olduğunun ciheti ise çok vücuhundan dört vechine işaret ederiz...

Amma mevt, nimet olduğunun ciheti ise çok vücuhundan dört vechine işaret ederiz:

Ölüm, zahirde ayrılık gibi görünse de hakikatte birçok yönüyle bir ihsan ve bir rahmettir. İnsan, meseleyi yalnız dünya penceresinden okuyunca karanlık görür; fakat hakikat penceresi açıldığında ölümün nice hikmetli yüzleri parlamaya başlar. İşte bu hakikatin dört vechi:

Birincisi: Ağırlaşmış olan vazife-i hayattan ve tekâlif-i hayatiyeden âzad edip yüzde doksan dokuz ahbabına kavuşmak için âlem-i berzahta bir visal kapısı olduğundan, en büyük bir nimettir.

İnsan hayatı, sadece yaşamak değil; aynı zamanda taşımaktır. Bedenin yükü, dünyanın meşakkati, kalbin imtihanları... Bu yük zamanla ağırlaşır. İşte bu noktada ölüm, bu yükün mahiyetini değiştiren bir kapı olarak karşımıza çıkar.

“Ağırlaşmış olan vazife-i hayattan ve tekâlif-i hayatiyeden âzad etmek...”

Hayat, görünenden daha ciddi bir vazifedir. İnsan sadece nefes almaz; sorumluluk taşır, karar verir, sabreder, mücadele eder. Gün gelir ki bu vazife ağırlaşır; beden yorulur, ruh daralır, yük artar. Ölüm ise bu vazifeden bir terhistir. Tıpkı uzun bir hizmetten sonra askerin dinlenmeye ayrılması gibi... İnsan, ölümlerle birlikte bu ağır mükellefiyetlerden azad olur. Bu yönüyle ölüm, bir bitiş değil; bir rahatlama, bir hafifleme hâlidir.

“Yüzde doksan dokuz ahbabına kavuşmak...”

İnsan bu dünyada aslında gariptir. Sevdiklerinin büyük çoğunluğu ya geçmişte kalmıştır ya da bu dünyada hiç bulunmamaktadır. Dedeler, nineler, eski dostlar, geçmiş nesiller... Hepsi başka bir âleme gitmiştir. Bu dünyada kalanlar ise çok azdır. Ölüm, işte bu büyük ayrılığı sona erdiren bir kapıdır. Yüzde doksan dokuz ahbaba kavuşmanın vesilesidir. Bu yönüyle ölüm, ayrılık değil; büyük bir buluşmadır.

“Âlem-i berzahta bir visal kapısı...”

Berzah âlemi, yokluk ile varlık arasında bir boşluk değil; iki hayat arasında kurulmuş bir köprüdür. Ölümle birlikte insan bu köprüden geçer ve sevdiklerine, benzer ruhlara, kendi âlemine kavuşur. Bu kavuşma, dünyadaki gibi eksik ve geçici değil; daha saf, daha derin ve daha hakikîdir. Çünkü artık fanî perdeler kalkmış, ruhlar hakikatleriyle buluşmuştur.

“En büyük bir nimet oluşu”

Bütün bu yönleriyle bakıldığında ölüm; bir yokluk değil, bir nimettir. Ağır yüklerden kurtuluş, büyük bir kavuşma ve daha geniş bir hayata geçiş... Bu üçü bir araya geldiğinde ölüm, korkulacak bir son olmaktan çıkar; arzu edilen bir visal kapısına dönüşür.

Netice

Ölüm, ayrılık değildir; aksine ayrılıkların sonudur. Yük değildir; bilakis yüklerden kurtuluştur. Karanlık değildir; büyük bir buluşmanın eşliğidir. Bu hakikati gören için ölüm, en büyük nimetlerden biri olarak anlaşılır.

İkincisi: Dar, sıkıntılı, dağdağalı, zelzeleli dünya zindanından çıkarıp; vüs’atli, sürurlu, ızdırapsız, bâki bir hayata mazhariyetle Mahbub-u Bâki’nin daire-i rahmetine girmektir.

Dünya, zahirde geniş görünse de hakikatte ruh için dar bir mekândır. İnsan kalbi sonsuzluk isterken, dünya ona sınırlı lezzetler ve geçici huzurlar sunar. Bu yüzden dünya, birçok yönüyle bir “zindan” hükmüne geçer.

“Dar, sıkıntılı, dağdağalı, zelzeleli dünya zindanı...”

İnsan hayatı sürekli bir tedirginlik içindedir. Hastalık korkusu, geçim telaşı, sevdiklerini kaybetme endişesi... Kalp bir an bile tam sükûna eremez. Bugün güldüren şey yarın ağlatır; bugün sahip olunan, yarın kaybedilir. Bu yönüyle dünya, dışı süslü ama içi çalkantılı bir zindandır. Ruh, bu darlık içinde sıkışır; çünkü yaratılışı sonsuza bakar, fakat bulunduğu yer fanidir.

“Vüs’atli, sürurlu, ızdırapsız, bâki bir hayata mazhariyet...”

Ölüm ise bu dar yerden geniş bir âleme çıkıştır. Sınırlıdan sınırsıza, geçiciden kalıcıya bir geçiştir. Orada ne dünyanın darlığı vardır ne de bitmeyen korkuları... İmanla bakan için ölüm, ızdırapların sona erdiği, gerçek huzurun başladığı bir kapıdır. İnsan, burada aradığı fakat tam bulamadığı saadeti, orada tam ve kesintisiz olarak bulur.

“Mahbub-u Bâki’nin daire-i rahmetine girmek...”

Bu geçişin en büyük kazancı ise, kulun ebedî ve hakikî sevgiliye yönelmesidir. Dünyada insan, fanî şeylere bağlanır ve onların kaybiyla sarsılır. Fakat ölümle birlikte, fânî sevgililerden Bâki olana yönelir. Mahbub-u Bâki’nin rahmet dairesine girmek; bitmeyen bir

sevgiye, kesilmeyen bir şefkate ve eksilmeyen bir huzura kavuşmaktır. İşte bu yüzden ölüm, ayrılık değil; asıl sevgiliye kavuşmanın başlangıcıdır.

Öyleyse ölüm, karanlık bir zindana giriş değil; aksine dünya zindanından bir tahliyedir. Darlıktan genişliğe, sıkıntıdan huzura, fanîden bâkiye bir yolculuktur. Bu nazarla bakıldığında ölüm, korkulacak bir son değil; rahmet kapısının açılmasıdır.

Üçüncüsü: İhtiyarlık gibi şerait-i hayatiyeyi ağırlaştıran birçok esbab vardır ki mevti, hayatın pek fevkinde nimet olarak gösterir.

Mesela, sana ızdırap veren pek ihtiyar olmuş peder ve validen ile beraber, ceddin cedleri, sefalet-i halleriyle senin önünde şimdi bulunsaydı hayat ne kadar nıkmetsen, mevt ne kadar nimet olduğunu bilecektin.

Hem mesela, güzel çiçeklerin âşıkları olan güzel sineklerin kışın şedaidi içinde hayatları ne kadar zahmet ve ölümleri ne kadar rahmet olduğu anlaşılır.

Hayat her zaman aynı ağırlıkta değildir. Bazen bir nimet gibi hafifler, bazen de şartların değişmesiyle ağırlaşır, zorlaşır. İşte bu değişen şartlar, ölümün bazı hâllerde hayattan daha büyük bir rahmet olduğunu açıkça gösterir.

İhtiyarlık ve hayatın ağırlaşması

İnsan gençken hayatı kolay zanneder. Gücü yerindedir, bedeni ona hizmet eder, dünya cazip görünür. Fakat zaman geçtikçe tablo değişir. İhtiyarlık gelir; beden zayıflar, hastalıklar artar, hatıralar çoğalır ama kuvvet azalır. İnsan, taşıdığı yükün altında ezilmeye başlar. Böyle bir hâlde hayat, artık bir lezzet değil; çoğu zaman bir meşakkat olur. İşte bu noktada ölüm, o ağırlaşmış hayat yükünden bir kurtuluş, bir hafifleme olarak görünür.

İhtiyar yakınlar misali: Hayatın nıkmetsen yüzü

Bir an düşün: Çok ileri derecede ihtiyarlanmış, acılar içinde yaşayan anne ve baban... Onların da ötesinde, dedelerin, onların dedeleri... Hepsi sefalet, hastalık ve güçsüzlük içinde bugün senin yanında olsaydı... Böyle bir manzara karşısında hayatın ne kadar ağır, ne kadar sıkıntılı bir hâl alacağını hissedersin. O zaman anlarsın ki, ölüm sadece bir ayrılık değil; aynı zamanda bu ağır hâlden bir rahmetle kurtuluştur. Bu bakış, ölümü bir nimet olarak gösterir.

Sinekler misali: Şartlara göre rahmetin değişmesi

Aynı hakikat, küçük canlılarda da görülür. Güzel çiçekler arasında neşeyle dolaşan bir sinek, yazın adeta bir lezzet içinde yaşar. Fakat kış geldiğinde, soğuk, açlık ve sert şartlar onun hayatını bir azaba çevirir. Böyle bir ortamda onun için yaşamak bir nimet değil, bir zahmet

olur. İşte o zaman ölüm, o canlı için bir rahmet hükmüne geçer. Çünkü onu dayanılmaz şartlardan kurtarır.

Demek ki hayat her hâlde aynı değerde değildir. Şartlar ağırlaştıkça, hayat bazen nîkmet; ölüm ise nimet olur. Bu hakikat, bize şunu öğretir: Ölüm, her zaman korkulacak bir son değil; bazen hikmetli bir tahliye, merhametli bir kurtuluş ve ilâhî bir kolaylıktır. Bu sırrı gören, ölümü karanlık bir yokluk değil; yerli yerinde verilmiş bir rahmet kararı olarak anlar.

Dördüncüsü: Nevm nasıl ki bir rahat bir rahmet bir istirahatdir; hususan musibetzedeler, yaralılar, hastalar için... Öyle de nevmin büyük kardeşi olan mevt dahi musibetzedelere ve intihara sevk eden belalarla müptela olanlar için ayn-ı nimet ve rahmettir.

Amma ehl-i dalalet için müteaddid Sözlerde kat'î ispat edildiği gibi; mevt dahi hayat gibi nîkmet içinde nîkmet, azap içinde azaptır. O, bahisten hariçtir.

İnsan, acı çoğaldığında bir sığınak arar. Beden yorulunca uykuya, kalp daralınca sükûnete kaçmak ister. İşte bu ihtiyaç, bize ölümün de hakikatine dair bir pencere açar.

“Nevm nasıl ki bir rahat, bir rahmet, bir istirahatdir...”

Uyku, insanın en açık tecrübelerinden biridir: Gün boyu yorulan beden ve zihni, gece kısa bir “yokluk” gibi görünen bir hâl sarar; fakat o hâl, aslında rahmettir. Uyuyan insan, dertlerini bir müddet unutuyor gibi olur; ağrıları hafifler, yorgunluğu çözülür. Hele ki musibet görmüş, yaralanmış, hasta düşmüş biri için uyku, adeta acıların üzerini örten bir merhamet perdesidir. Bu yüzden uyku, zahirde bir kapanış gibi görünse de hakikatte bir dinlenme ve şifa vesilesidir.

“Öyle de nevmin büyük kardeşi olan mevt...”

Ölüm de bu uykunun daha büyük, daha derin bir hâlidir. Nasıl ki uyku, geçici bir istirahatdir; ölüm de daha geniş bir istirahatate açılan kapıdır. Özellikle hayatın yükünü taşıyamaz hâle gelmiş, ağır belalar altında ezilmiş, ıstırapla kıvranan kimseler için ölüm; bitmeyen bir acının sona ermesi, bir sükûna kavuşma hâlidir. Bu yönüyle ölüm, onlar için bir kaçış değil; bir kurtuluş, bir merhamet tecellisidir. Çünkü sonsuz hikmet sahibi olan Rabb, kulunu tahammül sınırının ötesinde bir azap içinde bırakmaz.

Musibetzedeler için “ayn-ı nimet ve rahmet” oluşu

Bazen hayat, insana taşınamayacak kadar ağır gelir. Sürekli acı, sürekli kayıp, sürekli bir daralma... Böyle hâllerde ölüm, o sıkışmışlığı çözen bir kapı olur. Tıpkı şiddetli ağrılar içinde kıvranan bir hastanın derin bir uykuya dalması gibi... O hâl, zahirde bir kayıp gibi görünse de

hakikatte bir rahatlıktır. İŖte ölüm de, böyle ağır imtihanlar altında bunalanlar için ayn-ı nimet, yani bizzat nimetin kendisi hükmüne geçer.

Ehl-i dalalet için farklı yüzü

Ancak bu hakikat, iman nazarıyla bakana böyledir. Çünkü iman, ölümü bir geçiŖ, bir rahmet ve bir kavuŖma olarak gösterir. Fakat inkâr eden için ölüm; bir rahmet kapısı değil, karanlığa açılan bir uçurum gibi görünür. Onun dünyasında ölüm, ümitleri söndüren, her Ŗeyi elinden alan bir son olur. Bu yüzden onun için ölüm de hayat gibi sıkıntı üstüne sıkıntı, azap üstüne azap hâline gelir. Aynı hakikat, iki farklı bakıŖta iki zıt netice verir.

Ölüm, hakikatte uykunun büyük kardeŖidir: Yorgunluğu alan, acıyı dindiren, ruhu dinlendiren bir geçiŖ... Fakat bu hakikat, ancak imanla okunur. İmanla bakıldığında ölüm, bir rahmet kapısıdır; inkârla bakıldığında ise karanlık bir uçurum. Mesele ölümün kendisi değil, ona bakan kalbin nurudur.